2024/3134

13.12.2024

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2024/3134 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 2ας Δεκεμβρίου 2024

σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 148 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ([1]),

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ([2]),

Κατόπιν διαβούλευσης με την Επιτροπή των Περιφερειών,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης ([3]),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Τα κράτη μέλη και η Ένωση οφείλουν να εργαστούν για τη χάραξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση και, ιδίως, για την προώθηση ειδικευμένου, εκπαιδευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού, καθώς και αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς που να είναι ανθεκτικές και προσανατολισμένες προς το μέλλον και να ανταποκρίνονται στις εξελίξεις της οικονομίας, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της πλήρους απασχόλησης και κοινωνικής προόδου, της ισόρροπης οικονομικής ανάπτυξης καθώς και υψηλού επιπέδου προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος, που ορίζονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Τα κράτη μέλη οφείλουν να θεωρούν την προώθηση της απασχόλησης θέμα κοινού ενδιαφέροντος και να συντονίζουν τη σχετική τους δράση στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

(2) Η Ένωση πρέπει να καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και να προωθεί την κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της ΣΕΕ. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεων της, η Ένωση πρέπει να συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, με τη διασφάλιση της κατάλληλης κοινωνικής προστασίας, με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, και με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

(3) Σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ, η Ένωση έχει αναπτύξει και εφαρμόσει μηχανισμούς συντονισμού των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης. Ως μέρος των εν λόγω μηχανισμών, οι κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (οι «κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση») που παρατίθενται στο παράρτημα της παρούσας απόφασης, μαζί με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης, όπως παρατίθενται στη σύσταση (ΕΕ) 2015/1184 του Συμβουλίου ([4]), αποτελούν τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση καθοδηγούν την υλοποίηση της πολιτικής στο επίπεδο των κρατών μελών και της Ένωσης, αντικατοπτρίζοντας την αλληλεξάρτηση μεταξύ των κρατών μελών. Η προκύπτουσα δέσμη συντονισμένων ενωσιακών και εθνικών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων συνδυάζει κατά τρόπο ενδεδειγμένο και συνολικό τη βιώσιμη οικονομική πολιτική, την πολιτική απασχόλησης και την κοινωνική πολιτική, γεγονός το οποίο αναμένεται να έχει θετικά δευτερογενή αποτελέσματα στις αγορές εργασίας και την κοινωνία εν γένει, να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα και να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προκλήσεις καθώς και τις επιπτώσεις κρίσεων όπως η πανδημία COVID-19 και το αυξημένο κόστος ζωής που συνδέεται με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

(4) Προκειμένου να ενισχυθεί η οικονομική και κοινωνική πρόοδος, συμπεριλαμβανομένης της ανοδικής σύγκλισης, να υποστηριχθεί η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, να ενδυναμωθεί η βιομηχανική βάση και η ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και να επιτευχθούν συμπεριληπτικές και ανθεκτικές αγορές εργασίας στην Ένωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων και να προωθήσουν την ποιοτική και συμπεριληπτική

([1]) Γνώμη της 22ας Οκτωβρίου 2024 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).
([2]) Γνώμη της 23ης Οκτωβρίου 2024 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).
([3]) Γνώμη της 23ης Οκτωβρίου 2024 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).
([4]) Σύσταση (ΕΕ) 2015/1184 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 2015, σχετικά με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 192 της 18.7.2015, σ. 27).

εκπαίδευση και κατάρτιση για όλους και όλες, με ιδιαίτερη έμφαση στη βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων, ιδίως μεταξύ των μειονεκτούντων μαθητών, και στους τομείς STEM (θετικές επιστήμες, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά) στη σχολική και τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που να είναι προσανατολισμένες προς το μέλλον, και στη διά βίου αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επανειδίκευση, καθώς και σε αποτελεσματικές, ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας και στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και των ευκαιριών σταδιοδρομίας, σεβόμενα παράλληλα τον ρόλο και την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τις λιγότερο ανεπτυγμένες, απομακρυσμένες και εξόχως απόκεντρες περιοχές της Ένωσης, όπου οι ανάγκες είναι πιεστικότατες. Οι ελλείψεις μπορούν να αντιμετωπιστούν περαιτέρω με τη βελτίωση της δίκαιης κινητικότητας εντός της Ένωσης για τους εργαζομένους και τους εκπαιδευομένους και την προσέλκυση ταλέντων από χώρες εκτός της Ένωσης. Επιπλέον, θα πρέπει να ενισχυθούν οι δεσμοί μεταξύ των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και της αγοράς εργασίας και να αναγνωριστούν οι δεξιότητες, οι γνώσεις και οι ικανότητες που αποκτώνται μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης.

(5) Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση συνάδουν με το νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης που άρχισε να ισχύει στις 30 Απριλίου 2024 ([5]) και με την υφιστάμενη ενωσιακή νομοθεσία και διάφορες πρωτοβουλίες της Ένωσης, μεταξύ άλλων τις συστάσεις του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 2021 ([6]), της 29ης Νοεμβρίου 2021 ([7]), της 5ης Απριλίου 2022 ([8]), της 16ης Ιουνίου 2022 ([9]), της 28ης Νοεμβρίου 2022 ([10]), της 8ης Δεκεμβρίου 2022 ([11]), της 30ής Ιανουαρίου 2023 ([12]), της 12ης Ιουνίου 2023 ([13]) και της 27ης Νοεμβρίου 2023 ([14]), με τη σύσταση (ΕΕ) 2021/402 της Επιτροπής ([15]), το ψήφισμα του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2021 ([16]), με τις ανακοινώσεις της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 2021 για την οικοδόμηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων: σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία, της 30ής Σεπτεμβρίου 2020 για το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027, της 3ης Μαρτίου 2021 για τη στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030, της 7ης Σεπτεμβρίου 2022 για την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα, της 1ης Φεβρουαρίου 2023 για το βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών, της 25ης Ιανουαρίου 2023 για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, της 28ης Σεπτεμβρίου 2022 για τη βελτίωση της εκτίμησης των διανεμητικών επιπτώσεων των πολιτικών των κρατών μελών και της 20ής Μαρτίου 2024 για τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ: ένα σχέδιο δράσης, με τις αποφάσεις (ΕΕ) 2021/2316 ([17]) και (ΕΕ) 2023/936 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([18]) και τις οδηγίες (ΕΕ) 2022/2041 ([19]), (ΕΕ) 2022/2381 ([20]) (ΕΕ) 2023/970 ([21]) και (ΕΕ) 2024/2831 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([22]).

([5]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([6]) Σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά (ΕΕ L 223 της 22.6.2021, σ. 14).

([7]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 29ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με τη μεικτή μάθηση για πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς (ΕΕ C 504 της 14.12.2021, σ. 21).

([8]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2022, σχετικά με τη δημιουργία γεφυρών για αποτελεσματική ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΕΕ C 160 της 13.4.2022, σ. 1).

([9]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ής Ιουνίου 2022, σχετικά με τη μάθηση για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 1), σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα μικροδιαπιστευτήρια για τη διά βίου μάθηση και την απασχολησιμότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 10), σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, για τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 26), και σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 35).

([10]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2022, σχετικά με δρόμους προς τη σχολική επιτυχία και για την αντικατάσταση της σύστασης του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2011, σχετικά με πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (ΕΕ C 469 της 9.12.2022, σ. 1).

([11]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα (ΕΕ C 476 της 15.12.2022, σ. 1) και σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα: οι στόχοι της Βαρκελώνης για το 2030 (ΕΕ C 484 της 20.12.2022, σ. 1).

([12]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Ιανουαρίου 2023, σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη (ΕΕ C 41 της 3.2.2023, σ. 1).

([13]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2023, για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ C, C/2023/1389, 6.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj).

([14]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2023, για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία (ΕΕ C, C/2023/1344, 29.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj).

([15]) Σύσταση (ΕΕ) 2021/402 της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2021, σχετικά με την αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης μετά την κρίση της νόσου COVID-19 (EASE) (ΕΕ L 80 της 8.3.2021, σ. 1).

([16]) Ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030) (ΕΕ C 66 της 26.2.2021, σ. 1).

([17]) Απόφαση (ΕΕ) 2021/2316 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος Νεολαίας (2022) (ΕΕ L 462 της 28.12.2021, σ. 1).

([18]) Απόφαση (ΕΕ) 2023/936 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος Δεξιοτήτων (ΕΕ L 125 της 11.5.2023, σ. 1).

([19]) Οδηγία (ΕΕ) 2022/2041 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022, για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 275 της 25.10.2022, σ. 33).

([20]) Οδηγία (ΕΕ) 2022/2381 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 2022, σχετικά με τη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε θέσεις διευθυντικών στελεχών των εισηγμένων εταιρειών και σχετικά μέτρα (ΕΕ L 315 της 7.12.2022, σ. 44).

([21]) Οδηγία (ΕΕ) 2023/970 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, για την ενίσχυση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας, μέσω της μισθολογικής διαφάνειας και μηχανισμών επιβολής (ΕΕ L 132 της 17.5.2023, σ. 21).

([22]) Οδηγία (ΕΕ) 2024/2831 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2024, για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων σε πλατφόρμες (ΕΕ L, 2024/2831, 11.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj).

(6) Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο συνδυάζει διάφορα μέσα σε ένα γενικό πλαίσιο με στόχο τον ολοκληρωμένο πολυμερή συντονισμό και την εποπτεία των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης εντός της Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο επιδιώκει να επιτύχει περιβαλλοντική βιωσιμότητα, παραγωγικότητα, δικαιοσύνη και μακροοικονομική σταθερότητα και παράλληλα ενσωματώνει τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2017 ([23]) (ο «ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων»), και του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων που αποτελεί το εργαλείο παρακολούθησης, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα να γίνει ανάλυση των κινδύνων και των προκλήσεων για την ανοδική κοινωνική σύγκλιση στην Ένωση και προβλέποντας στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, την κοινωνία των πολιτών και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο στηρίζει επίσης την επίτευξη των στόχων για τη βιώσιμη ανάπτυξη που θεσπίστηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη. Οι οικονομικές πολιτικές της Ένωσης και των κρατών μελών και οι πολιτικές τους για την απασχόληση θα πρέπει να συμβαδίζουν με τη δίκαιη μετάβαση της Ένωσης σε μια κλιματικά ουδέτερη, περιβαλλοντικά βιώσιμη και ψηφιακή οικονομία, να βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα, να εξασφαλίζουν ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας, να προωθούν την καινοτομία, να προάγουν τη δημοκρατία στην εργασία, τον κοινωνικό διάλογο, την κοινωνική δικαιοσύνη, τις ίσες ευκαιρίες και την ανοδική κοινωνικοοικονομική σύγκλιση, και να αντιμετωπίζουν τις ανισότητες και τις περιφερειακές διαφορές, καθώς και να καταπολεμούν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

(7) Η κλιματική αλλαγή και άλλες προκλήσεις που σχετίζονται με το περιβάλλον, η ανάγκη να διασφαλιστεί μια δίκαιη πράσινη μετάβαση, η ενεργειακή ανεξαρτησία και η ενισχυμένη ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών μηδενικών καθαρών εκπομπών και η ανάγκη να διασφαλιστεί η ανοικτή στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης, καθώς και η ανάπτυξη της ψηφιοποίησης, της τεχνητής νοημοσύνης και της οικονομίας των πλατφορμών, η αύξηση της τηλεργασίας και η δημογραφική αλλαγή μεταμορφώνουν ριζικά τις οικονομίες και τις κοινωνίες στην Ένωση. Η Ένωση και τα κράτη μέλη της οφείλουν να συνεργαστούν για την αποτελεσματική και προδραστική αντιμετώπιση αυτών των διαρθρωτικών εξελίξεων και την προσαρμογή των υφιστάμενων συστημάτων, βάσει των αναγκών, αναγνωρίζοντας τη στενή αλληλεξάρτηση των οικονομιών, των αγορών εργασίας και των συναφών πολιτικών των κρατών μελών. Αυτό απαιτεί συντονισμένη, φιλόδοξη και αποτελεσματική δράση πολιτικής σε ενωσιακό αλλά και σε εθνικό επίπεδο, με παράλληλη αναγνώριση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων, όπως προβλέπεται από τη ΣΛΕΕ και την ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με την οικονομική διακυβέρνηση, και με συνεκτίμηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η εν λόγω δράση πολιτικής θα πρέπει να περιλαμβάνει προώθηση των βιώσιμων επενδύσεων σε όλες τις περιφέρειες της Ένωσης, ανανέωση της δέσμευσης για κατάλληλα προγραμματισμένες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που θα βελτιώσουν τη βιώσιμη και συμπεριληπτική οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, την παραγωγικότητα, τις δίκαιες συνθήκες εργασίας, την κοινωνική και εδαφική συνοχή, την ανοδική κοινωνικοοικονομική σύγκλιση, την ανθεκτικότητα και την επίδειξη δημοσιονομικής υπευθυνότητας. Όπως αναφέρεται στη σύσταση σχετικά με τη μάθηση για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη, η συστηματική ενσωμάτωση της διάστασης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης σε άλλες πολιτικές που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη σε μια διά βίου αντίληψη μπορεί να στηρίξει την υλοποίηση των εν λόγω πολιτικών. Θα πρέπει να παρέχεται στήριξη από τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ένωσης, και ιδίως από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([24]) και τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ που ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([25]) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης που διέπεται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([26]), καθώς και από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([27]). Η δράση πολιτικής θα πρέπει να συνδυάζει μέτρα από την πλευρά της προσφοράς και από την πλευρά της ζήτησης και να λαμβάνει παράλληλα υπόψη τις επιπτώσεις αυτών των μέτρων στην οικονομία, το περιβάλλον, την απασχόληση και την κοινωνία.

(8) Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων καθορίζει είκοσι αρχές και δικαιώματα για τη στήριξη της δίκαιης και αποδοτικής λειτουργίας των αγορών εργασίας και των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας, που διαρθρώνονται γύρω από τρεις κατηγορίες: ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην αγορά εργασίας, δίκαιοι όροι εργασίας και κοινωνική προστασία και ένταξη. Οι εν λόγω αρχές και δικαιώματα παρέχουν στρατηγικές κατευθύνσεις στην Ένωση, εξασφαλίζοντας ότι οι μεταβάσεις στην κλιματική ουδετερότητα, την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την ψηφιοποίηση καθώς και ο αντίκτυπος της δημογραφικής αλλαγής διαπνέονται από κοινωνική δικαιοσύνη και διαφυλάσσουν την εδαφική συνοχή. Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, μαζί με τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων που τον συνοδεύει, συνιστούν κατευθυντήριες γραμμές για την παρακολούθηση των εργασιακών και κοινωνικών επιδόσεων των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης στην Ένωση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, για την προώθηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και την εναρμόνιση του «κοινωνικού τομέα» και της «αγοράς» στη σημερινή σύγχρονη οικονομία, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας. Στις 4 Μαρτίου 2021 η Επιτροπή υπέβαλε σχέδιο δράσης για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (το «σχέδιο δράσης»), το οποίο περιλαμβάνει φιλόδοξους αλλά ρεαλιστικούς πρωταρχικούς

([23]) Διοργανική διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΕ C 428 της 13.12.2017, σ. 10).
([24]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).
([25]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 21).
([26]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 60).
([27]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 1).

στόχους της Ένωσης για το 2030 για την απασχόληση (ότι τουλάχιστον το 78 % του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών θα πρέπει να απασχολείται), τις δεξιότητες (ότι τουλάχιστον το 60 % όλων των ενηλίκων θα πρέπει να συμμετέχει σε κατάρτιση κάθε χρόνο) και τη μείωση της φτώχειας (ότι τουλάχιστον 15 εκατομμύρια λιγότερα άτομα θα πρέπει να διατρέχουν τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων πέντε εκατομμυρίων παιδιών) (οι «πρωταρχικοί στόχοι της Ένωσης για το 2030»), καθώς και συμπληρωματικούς επιμέρους στόχους, όπως επίσης και τον αναθεωρημένο κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων.

(9) Όπως αναγνώρισαν οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων στην κοινωνική σύνοδο κορυφής του Πόρτο στις 8 Μαΐου 2021, η υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων θα ενισχύσει τη δυναμική πορεία της Ένωσης προς μια ψηφιακή, πράσινη και δίκαιη μετάβαση και θα συμβάλει στην επίτευξη ανοδικής κοινωνικής και οικονομικής σύγκλισης και στην αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων. Οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων τόνισαν ότι η κοινωνική διάσταση, ο κοινωνικός διάλογος και η ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων βρίσκονται στο επίκεντρο μιας άκρως ανταγωνιστικής κοινωνικής οικονομίας της αγοράς και εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τους νέους πρωταρχικούς στόχους της Ένωσης. Δήλωσαν ότι είναι αποφασισμένοι, όπως ορίζεται στο στρατηγικό θεματολόγιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την περίοδο 2019-2024, να συνεχίσουν να εμβαθύνουν την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις αντίστοιχες αρμοδιότητες και τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Τέλος, τόνισαν ότι είναι σημαντικό να παρακολουθείται στενά, ακόμα και στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο, η πρόοδος που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2030.

(10) Οι πρωταρχικοί στόχοι της Ένωσης για το 2030 επικροτήθηκαν από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων κατά την κοινωνική σύνοδο κορυφής του Πόρτο και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου του 2021. Θα συμβάλουν, σε συνδυασμό με τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων, στην παρακολούθηση της προόδου για την εφαρμογή των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο συντονισμού της πολιτικής στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Επιπλέον, με την κοινωνική σύνοδο κορυφής του Πόρτο τα κράτη μέλη καλούνται να θέσουν φιλόδοξους εθνικούς στόχους οι οποίοι, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την αρχική θέση κάθε κράτους μέλους, θα πρέπει να συμβάλουν επαρκώς στην επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2030. Μεταξύ Σεπτεμβρίου 2021 και Ιουνίου 2022, κατόπιν πρόσκλησης της Επιτροπής, τα κράτη μέλη υπέβαλαν τους εθνικούς στόχους τους. Στο Συμβούλιο Απασχόλησης, Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Καταναλωτών του Ιουνίου του 2022, οι υπουργοί των κρατών μελών τόνισαν ότι είναι σημαντικό να παρακολουθείται στενά η πρόοδος που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2030. Σε αυτό το πλαίσιο, η πρόοδος για την επίτευξη των εν λόγω εθνικών στόχων παρακολουθείται στην κοινή έκθεση για την απασχόληση που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 11 Μαρτίου 2024 (η «κοινή έκθεση για την απασχόληση του 2024») και ενσωματώνεται στα εργαλεία παρακολούθησης του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Επιπλέον, η κοινή έκθεση για την απασχόληση του 2024 περιείχε μια «ανάλυση πρώτου σταδίου ανά χώρα» σε πιλοτική βάση σχετικά με τους πιθανούς κινδύνους για την ανοδική κοινωνική σύγκλιση, σύμφωνα με τις αρχές του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης, στην οποία εντοπίστηκαν επτά κράτη μέλη που θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν δυνητικούς κινδύνους. Το εν λόγω συμπέρασμα οδήγησε σε βαθύτερη «ανάλυση δεύτερου σταδίου» για τα εν λόγω επτά κράτη μέλη, η οποία έδειξε ότι συνολικά οι προκλήσεις δεν επιβεβαιώθηκαν για το σύνολο αυτών.

(11) Μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του της 24ης Φεβρουαρίου 2022, καταδίκασε τις ενέργειες της Ρωσίας, οι οποίες επιδιώκουν να υπονομεύσουν την ευρωπαϊκή και παγκόσμια ασφάλεια και σταθερότητα, και εξέφρασε την αλληλεγγύη του προς τον ουκρανικό λαό, υπογραμμίζοντας την παραβίαση από τη Ρωσία του διεθνούς δικαίου και των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Στο τρέχον πλαίσιο, η προσωρινή προστασία, όπως παρέχεται με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/382 του Συμβουλίου ([28]) και παρατείνεται με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2023/2409 του Συμβουλίου ([29]), προσφέρει ταχεία και αποτελεσματική βοήθεια εντός της Ένωσης για εκτοπισθέντες που εγκαταλείπουν τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τους επιτρέπει να απολαμβάνουν ελάχιστα δικαιώματα σε ολόκληρη την Ένωση, τα οποία προσφέρουν επαρκές επίπεδο προστασίας. Με τη συμμετοχή τους στις αγορές εργασίας της Ένωσης, τα άτομα που έχουν εκτοπιστεί από την Ουκρανία μπορούν να εξακολουθήσουν να συμβάλλουν στην ενίσχυση της οικονομίας της Ένωσης και να βοηθήσουν στη στήριξη της χώρας τους και του λαού τους στην πατρίδα. Στο μέλλον, η πείρα και οι δεξιότητες που θα αποκτήσουν μπορούν να συμβάλουν στην ανοικοδόμηση της Ουκρανίας. Για τα ασυνόδευτα παιδιά και τους εφήβους, η προσωρινή προστασία παρέχει το δικαίωμα νόμιμης κηδεμονίας και πρόσβασης στην εκπαίδευση και φροντίδα παιδιών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των μέτρων πολιτικής που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων όσον αφορά την απασχόληση και τις δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης της αναγνώρισης των τυπικών προσόντων των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία. Οι κοινωνικοί εταίροι διαδραματίζουν καίριο ρόλο στον μετριασμό των επιπτώσεων του πολέμου αυτού όσον αφορά τη διατήρηση της απασχόλησης και της παραγωγής.

(12) Οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών μηχανισμών αναπροσαρμογής των μισθών, θα πρέπει να τηρούν τις εθνικές πρακτικές κοινωνικού διαλόγου και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, καθώς και την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων, με στόχο την εξασφάλιση δίκαιων μισθών που θα εγγυώνται αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο, βιώσιμη ανάπτυξη και ανοδική κοινωνικοοικονομική σύγκλιση. Τέτοιου είδους μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να δίνουν τη

([28]) Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/382 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2022, που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/ΕΚ και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας (ΕΕ L 71 της 4.3.2022, σ. 1).

([29]) Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2023/2409 του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2023, για την παράταση της προσωρινής προστασίας, όπως θεσπίστηκε με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/382 (ΕΕ L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

δυνατότητα να μελετηθούν εκτενώς οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των βελτιώσεων ως προς τη βιωσιμότητα, την ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία, τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, τις δίκαιες συνθήκες εργασίας, τη δημοκρατία στην εργασία, την ισότητα των φύλων, την εργασιακή φτώχεια, την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τις δεξιότητες, τη δημόσια υγεία, την κοινωνική προστασία και ένταξη, καθώς και τα πραγματικά εισοδήματα. Η σημασία του κοινωνικού διαλόγου για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στον κόσμο της εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, επιβεβαιώθηκε εκ νέου στη σύνοδο κορυφής του Val Duchesse το 2024.

(13) Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης στηρίζουν τα κράτη μέλη στην υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που συνάδουν με τις προτεραιότητες της Ένωσης, καθιστώντας τις οικονομίες και κοινωνίες στην Ένωση πιο βιώσιμες και ανθεκτικές και καλύτερα προετοιμασμένες για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση στο μεταβαλλόμενο πλαίσιο που διαμορφώθηκε μετά την πανδημία της COVID-19. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας έχει επιδεινώσει περαιτέρω τις προϋπάρχουσες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις, καθώς οι υψηλότερες τιμές της ενέργειας επηρέασαν ιδιαίτερα τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος. Τα κράτη μέλη και η Ένωση θα πρέπει να συνεχίσουν να διασφαλίζουν ότι μετριάζονται οι κοινωνικές, εργασιακές και οικονομικές επιπτώσεις και ότι οι μεταβάσεις είναι κοινωνικά δίκαιες και ισότιμες, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα του γεγονότος ότι η αυξημένη ανοικτή στρατηγική αυτονομία και η επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης θα συμβάλουν στη μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές ενέργειας και άλλα στρατηγικά προϊόντα και τεχνολογίες, ιδιαίτερα από τη Ρωσία. Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας και η επιδίωξη μιας κοινωνίας ανθεκτικής και συμπεριληπτικής, στην οποία οι άνθρωποι προστατεύονται και τους παρέχεται η δυνατότητα να προβλέπουν και να διαχειρίζονται τις αλλαγές και στην οποία μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία και την οικονομία, είναι ουσιαστικής σημασίας.

(14) Απαιτείται ένα συνεκτικό σύνολο ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, το οποίο θα αποτελείται από προσωρινά και στοχευμένα κίνητρα για προσλήψεις και μετάβαση, πολιτικές για τις δεξιότητες που θα περιλαμβάνουν μάθηση για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη και στοχευμένες, αποτελεσματικές και ευπροσάρμοστες υπηρεσίες απασχόλησης, ώστε να υποστηριχθούν οι μεταβάσεις στην αγορά εργασίας και να αξιοποιηθεί στο έπακρο το ανεκμετάλλευτο δυναμικό της αγοράς εργασίας, μεταξύ άλλων σύμφωνα με την προσέγγιση ενεργητικής ένταξης και υπό το πρίσμα του πράσινου και του ψηφιακού μετασχηματισμού. Θα πρέπει να διασφαλιστούν αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας, μεταξύ των οποίων η υγεία και ασφάλεια στην εργασία, καθώς και η σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων.

(15) Θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι διακρίσεις σε όλες τις μορφές τους, να διασφαλιστεί η ισότητα των φύλων και να υποστηριχθεί η απασχόληση των ομάδων που υποεκπροσωπούνται στην αγορά εργασίας. Θα πρέπει να εξασφαλιστούν ίση πρόσβαση και ίσες ευκαιρίες για όλους και να μειωθούν η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός, ιδίως των παιδιών, των ατόμων με αναπηρίες και των Ρομά, ειδικότερα με τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των αγορών εργασίας και κατάλληλων και συμπεριληπτικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας, όπως ορίζεται στις συστάσεις του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2019 ([30]) και της 30ής Ιανουαρίου 2023 ([31]). Επιπλέον, θα πρέπει να αρθούν τα εμπόδια στη συμπεριληπτική και προσανατολισμένη στο μέλλον εκπαίδευση, κατάρτιση, διά βίου μάθηση και συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επενδύσουν στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά και τη σύσταση σχετικά με τους «στόχους της Βαρκελώνης για το 2030», ώστε η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση να καταστεί ελκυστικότερη και συμπεριληπτική, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2020 ([32]) και στις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες, σύμφωνα με το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση και τις συστάσεις σχετικά με τη μάθηση για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη και σχετικά με τις διαδρομές για τη σχολική επιτυχία. Η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και κατάλληλη στέγαση, μεταξύ άλλων μέσω κοινωνικής στέγασης, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών. Η έλλειψη στέγης θα πρέπει να αντιμετωπιστεί συγκεκριμένα με μέτρα πρόληψης και με την προώθηση της πρόσβασης σε μόνιμη στέγαση και την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών. Η έγκαιρη και ισότιμη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου της 8ης Δεκεμβρίου 2022 ([33]), καθώς και σε υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένης της προαγωγής της προληπτικής ιατρικής και των υπηρεσιών υγείας, είναι ιδιαίτερα σημαντικές και υπό το πρίσμα δυνητικών μελλοντικών κινδύνων για την υγεία και σε ένα πλαίσιο γήρανσης των κοινωνιών. Οι δυνατότητες των ατόμων με αναπηρίες να συμβάλουν στην οικονομική μεγέθυνση και την κοινωνική ανάπτυξη θα πρέπει να αξιοποιηθούν περισσότερο, σύμφωνα με τη στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, με την οποία κλήθηκαν τα κράτη μέλη να θέσουν στόχους όσον αφορά την απασχόληση και τη μάθηση ενηλίκων για άτομα με αναπηρίες. Το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για τους Ρομά ([34]) τονίζει την ικανότητα των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων Ρομά να μειώσουν τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων και αποσκοπεί στη μείωση του χάσματος απασχόλησης μεταξύ των Ρομά και του γενικού πληθυσμού κατά τουλάχιστον το ήμισυ. Οι νέες τεχνολογίες και οι

([30]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2019, σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολουμένους (ΕΕ C 387 της 15.11.2019, σ. 1).

([31]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Ιανουαρίου 2023, σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη (ΕΕ C 41 της 3.2.2023, σ. 1).

([32]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (ΕΕ C 417 της 2.12.2020, σ. 1).

([33]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα (ΕΕ C 476 της 15.12.2022, σ. 1).

([34]) Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 7ης Οκτωβρίου 2020, με τίτλο: «Μια Ένωση ισότητας: στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά» και σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2021, για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά (ΕΕ C 93 της 19.3.2021, σ. 1).

εξελισσόμενοι χώροι εργασίας σε ολόκληρη την Ένωση καθιστούν δυνατές πιο ευέλικτες εργασιακές ρυθμίσεις, καθώς και μεγαλύτερη παραγωγικότητα και καλύτερη ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, ενώ συμβάλλουν στις πράσινες δεσμεύσεις της Ένωσης. Οι εν λόγω εξελίξεις δημιουργούν επίσης νέες προκλήσεις στις αγορές εργασίας, επηρεάζοντας τις συνθήκες εργασίας, την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία και την αποτελεσματική πρόσβαση των εργαζομένων και των αυτοαπασχολούμενων στην κοινωνική προστασία. Τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας μετουσιώνονται σε ποιοτικές θέσεις εργασίας και ικανοποιητικούς υγιεινούς χώρους εργασίας και συνθήκες εργασίας, καθώς και σε ισορροπία επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, ενεργή και υγιή γήρανση, ενώ τηρούν τα καθιερωμένα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα και ενισχύουν το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο.

(16) Οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να χρησιμεύσουν ως βάση για τις ανά χώρα συστάσεις που απευθύνει το Συμβούλιο στα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως τους πόρους REACT-EU που διατίθενται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2020/2221 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([35]), ο οποίος ενισχύει τα ταμεία της πολιτικής συνοχής και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους έως το 2023. Λόγω της τρέχουσας ουκρανικής κρίσης, ο κανονισμός (ΕΕ) 2020/2221 συμπληρώθηκε περαιτέρω με τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/562 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([36]) καθώς και με περαιτέρω τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([37]) όσον αφορά την αύξηση της προχρηματοδότησης για το REACT-EU, όπως και με ένα νέο μοναδιαίο κόστος προκειμένου να επιταχυνθεί η ένταξη των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία και εισέρχονται στην Ένωση όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/613 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([38]). Επιπλέον, για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλα ταμεία της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και του InvestEU που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([39]), καθώς και το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης, αποσκοπώντας στην προώθηση της ποιοτικής απασχόλησης και των κοινωνικών επενδύσεων, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την κατάρριψη των διακρίσεων, τη διασφάλιση της προσβασιμότητας και της ένταξης, καθώς και την προώθηση ευκαιριών για αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επανειδίκευση του εργατικού δυναμικού, τη διά βίου μάθηση και την εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας για όλους, συμπεριλαμβανομένου του ψηφιακού γραμματισμού και των ψηφιακών δεξιοτήτων, προκειμένου να αποκτήσουν οι πολίτες τις γνώσεις και τα προσόντα που απαιτούνται για μια ψηφιακή και πράσινη οικονομία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να αξιοποιήσουν πλήρως το αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/691 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([40]) για τη στήριξη των εργαζομένων που απολύονται εξαιτίας σημαντικών γεγονότων αναδιάρθρωσης όπως οι κοινωνικοοικονομικοί μετασχηματισμοί που είναι αποτέλεσμα παγκόσμιων τάσεων και τεχνολογικών και περιβαλλοντικών αλλαγών. Μολονότι οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται στα κράτη μέλη και στην Ένωση, θα πρέπει να εφαρμόζονται σε συνεργασία με όλες τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, με τη στενή σύμπραξη των κοινοβουλίων, καθώς και των κοινωνικών εταίρων και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών.

(17) Η Επιτροπή Απασχόλησης και η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας θα πρέπει να παρακολουθούν τον τρόπο υλοποίησης των σχετικών πολιτικών υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, σε ευθυγράμμιση με τις οικείες εντολές τους δυνάμει της ΣΛΕΕ. Οι εν λόγω επιτροπές και άλλα προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου που μετέχουν στον συντονισμό των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών θα πρέπει να συνεργάζονται στενά. Ο διάλογος πολιτικής ανάμεσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή θα πρέπει να συνεχιστεί, ιδίως όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση.

(18) Ζητήθηκε η γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

([35]) Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2221 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 όσον αφορά τους πρόσθετους πόρους REACT-EU και τις ρυθμίσεις εφαρμογής με σκοπό την παροχή βοήθειας για τη στήριξη της αποκατάστασης των συνεπειών της κρίσης, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών, λόγω της πανδημίας της COVID-19 και για την προετοιμασία μιας πράσινης, ψηφιακής και ανθεκτικής ανάκαμψης της οικονομίας (REACT-EU) (ΕΕ L 437 της 28.12.2020, σ. 30).

([36]) Κανονισμός (ΕΕ) 2022/562 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 223/2014 όσον αφορά τη δράση συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη (CARE) (ΕΕ L 109 της 8.4.2022, σ. 1).

([37]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159).

([38]) Κανονισμός (ΕΕ) 2022/613 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 223/2014 όσον αφορά την αύξηση της προχρηματοδότησης από τους πόρους REACT-EU και τον καθορισμό μοναδιαίου κόστους (ΕΕ L 115 της 13.4.2022, σ. 38).

([39]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017 (ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 30).

([40]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/691 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (ΕΤΠ) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1309/2013 (ΕΕ L 153 της 3.5.2021, σ. 48).

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Εγκρίνονται οι κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (οι «κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση»), όπως παρατίθενται στο παράρτημα. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση αποτελούν μέρος των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών.

Άρθρο 2

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση στις πολιτικές τους για την απασχόληση και στα προγράμματα μεταρρυθμίσεων τους, επί των οποίων θα υποβληθεί έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 148 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 2 Δεκεμβρίου 2024.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

NAGY M.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατευθυντήρια γραμμή 5: Τόνωση της ζήτησης εργασίας

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν ενεργά μια βιώσιμη κοινωνική οικονομία της αγοράς και να διευκολύνουν και να στηρίξουν τις επενδύσεις για τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, αξιοποιώντας επίσης το δυναμικό που συνδέεται με την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση, υπό το πρίσμα των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης και των κρατών μελών για το 2030 όσον αφορά την απασχόληση. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μειώσουν τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις όσον αφορά τις προσλήψεις, να ενισχύσουν την υπεύθυνη επιχειρηματικότητα και την πραγματική αυτοαπασχόληση και, ειδικότερα, να στηρίξουν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ανανεώσιμης και κυκλικής οικονομίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν ενεργά την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιχειρήσεων, και να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές της. Θα πρέπει να αναπτύξουν μέτρα και στρατηγικές που προωθούν την κοινωνική οικονομία, να ενισχύσουν την κοινωνική καινοτομία και να ενθαρρύνουν επιχειρηματικά μοντέλα που δημιουργούν ευκαιρίες ποιοτικής απασχόλησης και παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες, ιδίως σε τοπικό επίπεδο, μεταξύ άλλων στην κυκλική οικονομία και στις περιοχές που επηρεάζονται περισσότερο από τη μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία, μεταξύ άλλων μέσω στοχευμένης χρηματοδοτικής και τεχνικής υποστήριξης.

Για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι σε πιθανούς οικονομικούς κλυδωνισμούς και/ή κλυδωνισμούς της αγοράς εργασίας ή διαρκείς διαρθρωτικές αλλαγές, τα καλά σχεδιασμένα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοιες ρυθμίσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Μπορούν επίσης να στηρίξουν τους διαρθρωτικούς μετασχηματισμούς διευκολύνοντας και στηρίζοντας τις διαδικασίες αναδιάρθρωσης και την ανακατανομή του εργατικού δυναμικού από παρακμάζοντες τομείς σε αναδυόμενους τομείς, αυξάνοντας έτσι την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα, διατηρώντας την απασχόληση και συμβάλλοντας στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης συναφών δεξιοτήτων. Θα πρέπει να εξεταστούν καλά σχεδιασμένα κίνητρα πρόσληψης και μετάβασης και μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, τα οποία αναπτύσσονται σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, ώστε να στηριχτεί η δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και οι μεταβάσεις καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού βίου και να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα του ψηφιακού και του πράσινου μετασχηματισμού, των δημογραφικών αλλαγών, καθώς και των επιπτώσεων του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

Η φορολογία θα πρέπει να μετατοπιστεί από την εργασία σε άλλες πηγές που στηρίζουν περισσότερο την απασχόληση και την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους για το κλίμα και το περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη την αναδιανεμητική επίδραση του φορολογικού συστήματος, καθώς και τα αποτελέσματά του όσον αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, με εξασφάλιση της προστασίας των εσόδων για επαρκή κοινωνική προστασία και δαπάνες για την ενίσχυση της ανάπτυξης.

Τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διαθέτουν νόμιμους κατώτατους μισθούς, θα πρέπει να προωθήσουν τις συλλογικές διαπραγματεύσεις με σκοπό τον καθορισμό των μισθών και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων με διαφανή και προβλέψιμο τρόπο, καθιστώντας δυνατή την επαρκή ανταπόκριση των μισθών στις εξελίξεις στον τομέα της παραγωγικότητας και προωθώντας δίκαιους μισθούς που να επιτρέπουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις ομάδες χαμηλότερου και μεσαίου εισοδήματος με σκοπό την ενίσχυση της ανοδικής κοινωνικοοικονομικής σύγκλισης. Οι μηχανισμοί καθορισμού των μισθών θα πρέπει να λαμβάνουν επίσης υπόψη τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων της αύξησης της απασχόλησης, της ανταγωνιστικότητας, της αγοραστικής δύναμης και των περιφερειακών και τομεακών εξελίξεων. Με σεβασμό στις εθνικές πρακτικές και στην αυτονομία των κοινωνικών εταίρων, τα κράτη μέλη και οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι όλοι οι εργαζόμενοι λαμβάνουν επαρκείς μισθούς επωφελούμενοι, άμεσα ή έμμεσα, από συλλογικές συμβάσεις ή επαρκείς νόμιμους κατώτατους μισθούς, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις τους στην ανταγωνιστικότητα, τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, την αγοραστική δύναμη και τη φτώχεια των εργαζομένων.

Κατευθυντήρια γραμμή 6: Ενίσχυση της προσφοράς εργασίας και βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, στη διά βίου απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων

Στο πλαίσιο της ψηφιακής και της πράσινης μετάβασης, των δημογραφικών αλλαγών και του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τη βιωσιμότητα, την παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα, την απασχολησιμότητα, τη συμπεριληπτικότητα και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, προωθώντας την απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής των ανθρώπων και ανάλογα με τις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, επίσης υπό το πρίσμα των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης και των κρατών μελών για το 2030 όσον αφορά τις δεξιότητες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εκσυγχρονίσουν τα συστήματά τους εκπαίδευσης και κατάρτισης και να επενδύσουν σε αυτά, ώστε να παρέχουν υψηλής ποιότητας, συμπεριληπτική εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, να βελτιώσουν τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και την παροχή δυνατοτήτων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που απαιτούνται για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, και να εξασφαλίσουν πρόσβαση στην ψηφιακή μάθηση, τη γλωσσική κατάρτιση (π.χ. στην περίπτωση των προσφύγων, μεταξύ άλλων από την Ουκρανία ή διευκολύνοντας την πρόσβαση στην αγορά εργασίας σε διασυνοριακές περιοχές) και την απόκτηση επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργαστούν με τους κοινωνικούς εταίρους, τους παρόχους

εκπαίδευσης και κατάρτισης, τις επιχειρήσεις και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και τη βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειάς τους με την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω στοχευμένης χρηματοδοτικής και τεχνικής υποστήριξης. Αυτό θα συμβάλει επίσης στη διευκόλυνση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, στην αντιμετώπιση των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων και των ελλείψεων εργατικού δυναμικού, μεταξύ άλλων για δραστηριότητες που σχετίζονται με τις βιομηχανίες μηδενικών καθαρών εκπομπών και τις ψηφιακές βιομηχανίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την οικονομική ασφάλεια της ΕΕ, και εκείνων που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση, όπως η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ή η ανακαίνιση κτιρίων.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τις εκπαιδευτικές επιδόσεις των νέων, ιδίως στον τομέα των βασικών δεξιοτήτων. Απαιτούνται ενέργειες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, συμπεριλαμβανομένης της ελκυστικότητάς του, της αντιμετώπισης των ελλείψεων εκπαιδευτικών και της ανάγκης επένδυσης στις ψηφιακές δεξιότητες των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών. Επιπλέον, τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης θα πρέπει να εφοδιάζουν όλους τους εκπαιδευομένους με βασικές ικανότητες, συμπεριλαμβανομένων των βασικών και των ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και με εγκάρσιες ικανότητες και κριτικό πνεύμα ενόψει της απειλής της παραπληροφόρησης, ώστε να θέτουν τις βάσεις για προσαρμοστικότητα και ανθεκτικότητα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι εκπαιδευτικοί είναι έτοιμοι να καλλιεργήσουν αυτές τις ικανότητες στους εκπαιδευομένους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίξουν τους ενηλίκους που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας όσον αφορά την πρόσβαση σε κατάρτιση, να ευαισθητοποιήσουν — μεταξύ άλλων τους εργοδότες— για τη σημασία ενός εργασιακού περιβάλλοντος που είναι φιλικό προς τη διά βίου μάθηση και να αυξήσουν τις επιδιώξεις και τα κίνητρα που ωθούν τα άτομα να αναζητούν κατάρτιση, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, μέσω ατομικών λογαριασμών μάθησης, και διασφαλίζοντας τη δυνατότητα μεταφοράς τους σε περίπτωση επαγγελματικών μεταβάσεων, καθώς και μέσω ενός αξιόπιστου συστήματος αξιολόγησης της ποιότητας της κατάρτισης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διερευνούν τη χρήση μικροδιαπιστευτηρίων για την υποστήριξη της διά βίου μάθησης και της απασχολησιμότητας. Θα πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα σε όλους να προβλέπουν και να προσαρμόζονται καλύτερα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, κυρίως μέσω της συνεχούς αναβάθμισης των δεξιοτήτων, της επανειδίκευσης και της παροχής ολοκληρωμένης καθοδήγησης και συμβουλευτικής, με σκοπό την υποστήριξη της δίκαιης και θεμιτής μετάβασης για όλους, την ενίσχυση της απασχόλησης και των κοινωνικών αποτελεσμάτων και της παραγωγικότητας, την αντιμετώπιση των ελλείψεων στην αγορά εργασίας και της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων, τη βελτίωση της συνολικής ανθεκτικότητας της οικονομίας σε κλυδωνισμούς και την ευκολότερη πραγματοποίηση πιθανών προσαρμογών.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τις ίσες ευκαιρίες για όλους, αντιμετωπίζοντας τις ανισότητες στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ άλλων και όσον αφορά την περιφερειακή κάλυψη. Ειδικότερα, τα παιδιά θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, σύμφωνα με τους νέους «στόχους της Βαρκελώνης» και την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά· τα κράτη μέλη θα πρέπει να αυξήσουν τα συνολικά επίπεδα επαγγελματικών προσόντων, να μειώσουν τον αριθμό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, να στηρίξουν την ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση των παιδιών από μειονεκτούσες ομάδες και απομακρυσμένες περιοχές, να αυξήσουν την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), να στηρίξουν την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την ολοκλήρωσή της και να αυξήσουν τον αριθμό των αποφοίτων στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM) τόσο στην ΕΕΚ όσο και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ιδίως των γυναικών. Θα πρέπει επίσης να υποστηριχθούν οι κορυφαίες επιδόσεις και η αριστεία στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα, δεδομένου του ρόλου τους στην προώθηση του μελλοντικού δυναμικού καινοτομίας της ΕΕ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διευκολύνουν τη μετάβαση των νέων από την εκπαίδευση στην απασχόληση μέσω ποιοτικών περιόδων πρακτικής άσκησης και μαθητείας, καθώς και να αυξήσουν τη συμμετοχή των ενηλίκων στη συνεχή μάθηση, ιδίως για όσους προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα και για τους λιγότερο ειδικευμένους, με την αντιμετώπιση σχετικών με το φύλο εμποδίων και άλλων εμποδίων που ενδέχεται να επηρεάσουν την πρόσβαση και τη συμμετοχή τους. Λαμβάνοντας υπόψη τις νέες απαιτήσεις για τις ψηφιακές, τις πράσινες και τις γηράσκουσες κοινωνίες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναβαθμίσουν και να αυξήσουν την προσφορά και την υιοθέτηση ευέλικτης αρχικής και συνεχούς ΕΕΚ, να ενισχύσουν τη μάθηση στον χώρο εργασίας στα συστήματα τους ΕΕΚ, μεταξύ άλλων μέσω προσβάσιμων, ποιοτικών και αποτελεσματικών προγραμμάτων μαθητείας, και να στηρίξουν τους ενήλικες με χαμηλή ειδίκευση όσον αφορά τη διατήρηση της απασχολησιμότητάς τους. Θα πρέπει να παρασχεθούν ευκαιρίες κατάρτισης ώστε να μπορούν οι εργαζόμενοι να παρακολουθούν προγράμματα κατάρτισης κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας (και χωρίς κόστος για τους εργαζομένους). Επίσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν τη σύνδεση της αγοράς εργασίας με την τριτοβάθμια εκπαίδευση και, κατά περίπτωση, με την έρευνα· να βελτιώσουν την παρακολούθηση και πρόβλεψη των δεξιοτήτων· να προβάλουν περισσότερο και να καταστήσουν πιο συγκρίσιμες τις δεξιότητες και τα προσόντα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποκτώνται στο εξωτερικό, και να διασφαλίσουν τη συνεκτικότερη χρήση των ταξινομήσεων σε επίπεδο ΕΕ [δηλαδή της ESCO (Ευρωπαϊκή ταξινόμηση δεξιοτήτων, ικανοτήτων, προσόντων και επαγγελμάτων)]· και να αυξήσουν τις ευκαιρίες αναγνώρισης και επικύρωσης των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που αποκτώνται εκτός της τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ άλλων και για τους πρόσφυγες και τα άτομα που βρίσκονται σε καθεστώς προσωρινής προστασίας. Πέρα από την αξιοποίηση των ανεκμετάλλευτων δυνατοτήτων του εγχώριου εργατικού δυναμικού της ΕΕ, η προσέλκυση ταλέντων και δεξιοτήτων από χώρες εκτός της ΕΕ μέσω της διαχείρισης της μετανάστευσης, η πρόληψη καταχρηστικών συνθηκών εργασίας και η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας μπορούν επίσης να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συνδέονται με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, όπως στους τομείς STEM και στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και μακροχρόνια περίθαλψη.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στους ανέργους και στα οικονομικά μη ενεργά άτομα αποτελεσματική, έγκαιρη, συντονισμένη και εξατομικευμένη βοήθεια που βασίζεται στην υποστήριξη για την αναζήτηση εργασίας, την κατάρτιση, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, καθώς και την πρόσβαση σε άλλες υποστηρικτικές υπηρεσίες, με ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και στα άτομα που πλήττονται από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση ή από κλυδωνισμούς της αγοράς εργασίας. Συγκεκριμένα μέτρα που περιλαμβάνουν εμπεριστατωμένη ατομική

αξιολόγηση των ανέργων θα πρέπει να δρομολογούνται το συντομότερο δυνατό και το αργότερο 18 μήνες μετά την έναρξη της ανεργίας, ώστε να μειωθεί σημαντικά και να προληφθεί η μακρόχρονη και διαρθρωτική ανεργία. Η ανεργία των νέων και το ζήτημα των νέων που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) θα πρέπει να συνεχίσει να αντιμετωπίζεται με την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και τη διαρθρωτική βελτίωση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση, μεταξύ άλλων μέσω της πλήρους εφαρμογής των ενισχυμένων εγγυήσεων για τη νεολαία, οι οποίες θα πρέπει επίσης να στηρίξουν τις ποιοτικές ευκαιρίες απασχόλησης των νέων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειες, ιδίως όσον αφορά την επισήμανση του τρόπου με τον οποίο η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση προσφέρουν μια ανανεωμένη προοπτική για το μέλλον και ευκαιρίες για τους νέους ώστε να εισέλθουν και να παραμείνουν στην αγορά εργασίας.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποσκοπούν σε άρση των εμποδίων και των αντικινήτρων ως προς τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, καθώς και στην παροχή κινήτρων για τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ιδίως όσον αφορά τα άτομα με χαμηλό εισόδημα, τα δεύτερα εργαζόμενα μέλη της οικογένειας (συχνά γυναίκες) και τα άτομα που είναι πιο απομακρυσμένα από την αγορά εργασίας. Λόγω των μεγάλων ελλείψεων εργατικού δυναμικού σε ορισμένα επαγγέλματα και τομείς (ιδίως στους τομείς STEM, τις ΤΠΕ, την ιατροφαρμακευτική και τη μακροχρόνια περίθαλψη, την εκπαίδευση, τις μεταφορές και τις κατασκευές), τα κράτη μέλη θα πρέπει, σεβόμενα τον ρόλο και την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων, να συμβάλουν στην προώθηση της προσφοράς εργασίας, ιδίως μέσω της προώθησης επαρκών μισθών και δίκαιων συνθηκών εργασίας, διασφαλίζοντας ότι ο σχεδιασμός των συστημάτων φορολογίας και παροχών ενθαρρύνει τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και ότι οι ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας είναι αποτελεσματικές και προσβάσιμες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να υποστηρίζουν ένα κατάλληλο περιβάλλον εργασίας για τα άτομα με αναπηρία, μεταξύ άλλων μέσω στοχοθετημένης χρηματοδοτικής και τεχνικής στήριξης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, καθώς και μέσω υπηρεσιών που δίνουν τη δυνατότητα στα άτομα αυτά να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία. Θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι ανισότητες μεταξύ των φύλων όσον αφορά την απασχόληση και τις αμοιβές, καθώς και τα έμφυλα στερεότυπα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν την ισότητα των φύλων και την αυξημένη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες και επαγγελματική εξέλιξη και εξαλείφοντας τα εμπόδια στην πρόσβαση σε ηγετικές θέσεις σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων, καθώς και μέσω της αντιμετώπισης της βίας και της παρενόχλησης στην εργασία που αποτελούν πρόβλημα το οποίο πλήττει κυρίως τις γυναίκες. Θα πρέπει να εξασφαλιστεί ίση αμοιβή για ίση εργασία ή για εργασία ίσης αξίας, και μισθολογική διαφάνεια. Η συμφιλίωση επαγγελματικής, οικογενειακής και προσωπικής ζωής για γυναίκες και άνδρες θα πρέπει να προωθηθεί, ιδίως μέσω της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, ποιοτικές υπηρεσίες μακροχρόνιας περίθαλψης και προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, καθώς και μέσω επαρκών πολιτικών που θα αντιμετωπίζουν τις αλλαγές που επέφερε στο εργασιακό περιβάλλον η ψηφιοποίηση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι γονείς και άλλα πρόσωπα με υποχρεώσεις φροντίδας έχουν πρόσβαση σε αρμόζουσες άδειες για οικογενειακούς λόγους και ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας, με στόχο την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής, οικογενειακής και προσωπικής ζωής, και να προωθούν την ισορροπημένη χρήση των εν λόγω δικαιωμάτων μεταξύ γονέων.

Κατευθυντήρια γραμμή 7: Βελτίωση της λειτουργίας των αγορών εργασίας και της αποτελεσματικότητας του κοινωνικού διαλόγου

Προκειμένου να επωφεληθούν από ένα δραστήριο και παραγωγικό εργατικό δυναμικό και νέους τρόπους εργασίας και επιχειρηματικά μοντέλα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργαστούν με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με δίκαιες, διαφανείς και προβλέψιμες συνθήκες εργασίας, με την εξισορρόπηση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Θα πρέπει να μειώσουν και να αποτρέψουν τον κατακερματισμό στο εσωτερικό των αγορών εργασίας, να καταπολεμήσουν την αδήλωτη εργασία και την πλασματική αυτοαπασχόληση και να προωθήσουν τη μετάβαση σε μορφές απασχόλησης αορίστου χρόνου. Οι κανόνες για την προστασία της απασχόλησης, το εργατικό δίκαιο και οι φορείς απασχόλησης θα πρέπει στο σύνολό τους να παρέχουν, αφενός, το κατάλληλο περιβάλλον για προσλήψεις και, αφετέρου, την απαραίτητη ευελιξία στους εργοδότες να προσαρμόζονται γρήγορα στις μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος, προασπίζοντας παράλληλα τα εργασιακά δικαιώματα και διασφαλίζοντας την κοινωνική προστασία, τη δέουσα ασφάλεια και ένα υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο περιβάλλον εργασίας για όλους τους εργαζομένους. Η προώθηση της χρήσης ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας, όπως η τηλεργασία, μπορεί να συμβάλει σε υψηλότερα επίπεδα απασχόλησης και σε πιο συμπεριληπτικές αγορές εργασίας. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίξουν τους εργαζομένους, τις επιχειρήσεις και άλλους συντελεστές του ψηφιακού μετασχηματισμού, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης της υιοθέτησης δεοντολογικών και αξιόπιστων εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης (ΤΝ). Αυτό μπορεί να κυμαίνεται από πολιτικές που θα αποσκοπούν στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση των εργαζομένων για νέα επαγγέλματα και κίνητρα προς τις εταιρείες ώστε να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν τεχνολογίες που θα μπορούν να αυξήσουν την παραγωγικότητα, να συμπληρώσουν το ανθρώπινο εργατικό δυναμικό και να μετριάσουν τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε κρίσιμους τομείς. Γενικά, και ειδικότερα στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής και του ψηφιακού μετασχηματισμού, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων των εργαζομένων όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας (συμπεριλαμβανομένων του χρόνου εργασίας και των ρυθμίσεων εργασίας που συνυπολογίζουν τα κύματα καύσωνα), την ψυχική υγεία στην εργασία και την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Θα πρέπει να αποτρέπονται οι εργασιακές σχέσεις που οδηγούν σε επισφαλείς συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες εμπλέκονται εργαζόμενοι σε πλατφόρμες, με τη διασφάλιση της δικαιοσύνης, της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη χρήση αλγορίθμων και με την καταπολέμηση της κατάχρησης άτυπων συμβάσεων. Θα πρέπει να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε αποτελεσματικό, αμερόληπτο μηχανισμό επίλυσης διαφορών καθώς και το δικαίωμα επανόρθωσης, το οποίο περιλαμβάνει την καταβολή εύλογης αποζημίωσης όπου είναι σκόπιμο, σε περιπτώσεις καταχρηστικής απόλυσης.

Οι πολιτικές θα πρέπει να έχουν ως στόχο τη βελτίωση και την υποστήριξη της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, της αντιστοίχισης και των μεταβάσεων, υπό το πρίσμα επίσης των δημογραφικών αλλαγών, μεταξύ άλλων και σε μειονεκτούσες περιοχές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενεργοποιήσουν και να διευκολύνουν αποτελεσματικά όσους μπορούν να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας, ιδίως τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες, όπως οι γυναίκες και οι νέοι, καθώς και τα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, όπως τα άτομα με χαμηλότερη ειδίκευση και οι μακροχρόνια άνεργοι, τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που βρίσκονται σε καθεστώς προσωρινής προστασίας, των ατόμων από περιθωριοποιημένες κοινότητες Ρομά και των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν το πεδίο

εφαρμογής και την αποτελεσματικότητα των ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας, διευρύνοντας τη στόχευση, την εμβέλεια και την κάλυψή τους και συνδέοντάς τες καλύτερα με τις κοινωνικές υπηρεσίες, την κατάρτιση και την εισοδηματική στήριξη στους ανέργους, για όσο αναζητούν εργασία και με βάση τα δικαιώματα και τις ευθύνες τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιούν όσο το δυνατόν καλύτερα τη χρηματοδότηση και την τεχνική υποστήριξη της ΕΕ ώστε να ενισχυθεί η ικανότητα των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης να παρέχουν έγκαιρη και εξατομικευμένη βοήθεια σε όσους αναζητούν εργασία, να ανταποκρίνονται στις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, να εφαρμόζουν διαχείριση βάσει επιδόσεων και να χρησιμοποιούν δεδομένα και ψηφιακή τεχνολογία. Σ' αυτό το πλαίσιο και οι ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης διαδραματίζουν επίσης ρόλο.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στους ανέργους επαρκείς παροχές ανεργίας με εύλογη διάρκεια, σύμφωνα με τις εισφορές τους και τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας. Οι παροχές ανεργίας δεν θα πρέπει να αποτελούν αντικίνητρα για την ταχεία επιστροφή στην απασχόληση και θα πρέπει να συνοδεύονται από ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων μέτρων αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων.

Η κινητικότητα των εκπαιδευομένων, των μαθητευομένων και των εργαζομένων θα πρέπει να αυξηθεί και να υποστηριχθεί επαρκώς, ιδίως για τους εκπαιδευομένους στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση με λιγότερες εμπειρίες κινητικότητας, με στόχο την ενίσχυση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητάς τους, την αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας και τη συμβολή στην ανταγωνιστικότητα σε επίπεδο ΕΕ, με παράλληλη αντιμετώπιση ενδεχόμενων δυσμενών δημογραφικών επιπτώσεων της κινητικότητας (συμπεριλαμβανομένης της διαρροής εγκεφάλων). Θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις για την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού εντός της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων ή τη μεταβίβαση κεκτημένων δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης. Θα πρέπει να εξασφαλιστούν δίκαιες και αξιοπρεπείς συνθήκες για όλους όσοι ασκούν διασυνοριακή δραστηριότητα με την αποφυγή των διακρίσεων και τη διασφάλιση ίσης μεταχείρισης, την επιβολή της εθνικής και της ενωσιακής νομοθεσίας και την επιτάχυνση της διοικητικής συνεργασίας μεταξύ των εθνικών διοικήσεων όσον αφορά τους μετακινούμενους εργαζομένους, με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας.

Η κινητικότητα των εργαζομένων σε κρίσιμης σημασίας επαγγέλματα και των διασυνοριακών, εποχιακών και αποσπασμένων εργαζομένων θα πρέπει να υποστηρίζεται στις περιπτώσεις προσωρινού κλεισίματος των συνόρων λόγω παραμέτρων που άπτονται της δημόσιας υγείας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν τις οδούς νόμιμης μετανάστευσης και να χαράξουν μια αποτελεσματική πολιτική ένταξης για τους εργαζομένους και τις οικογένειές τους, η οποία θα περιλαμβάνει εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της γλωσσικής κατάρτισης, της απασχόλησης, της υγείας και της στέγασης, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές τους.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να προσπαθήσουν να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για νέες μορφές εργασίας και εργασιακές μεθόδους, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που διαθέτουν για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και διασφαλίζοντας παράλληλα τη συμμόρφωσή τους με τα υφιστάμενα κοινωνικά δικαιώματα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν συμβουλές και καθοδήγηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ισχύουν στο πλαίσιο άτυπων συμβάσεων και νέων μορφών εργασίας, όπως η εργασία μέσω ψηφιακών πλατφορμών εργασίας και η τηλεργασία. Στο πλαίσιο αυτό, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο και τα κράτη μέλη θα πρέπει να τους στηρίξουν στην προσέγγιση και την εκπροσώπηση των ατόμων που εργάζονται υπό άτυπο καθεστώς και νέες μορφές εργασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο παροχής στήριξης για την επιβολή της νομοθεσίας —όπως κατευθυντήριες γραμμές ή ειδικά προγράμματα κατάρτισης για τις επιθεωρήσεις εργασίας— όσον αφορά τις προκλήσεις που απορρέουν από νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών και ΤΝ, όπως η αλγοριθμική διαχείριση, η επίβλεψη των εργαζομένων και η τηλεργασία. Η αποτελεσματική επιβολή των δικαιωμάτων ενημέρωσης και διαβούλευσης και οι συλλογικές διαπραγματεύσεις έχουν καίρια σημασία για την ανάπτυξη και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των εργαζομένων στο πλαίσιο των διαδικασιών ψηφιοποίησης, καθώς και για τη χρήση της ΤΝ και των αλγορίθμων στην οργάνωση της εργασίας και στις εργασιακές σχέσεις.

Με βάση τις υφιστάμενες εθνικές πρακτικές, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τη δημοκρατία στην εργασία και να διασφαλίσουν ευνοϊκό περιβάλλον για διμερή και τριμερή κοινωνικό διάλογο σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων των συλλογικών διαπραγματεύσεων, στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και/ή πρακτική, κατόπιν διαβούλευσης και σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, με παράλληλο σεβασμό της αυτονομίας τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εμπλέκουν τους κοινωνικούς εταίρους με συστηματικό, ουσιαστικό και έγκαιρο τρόπο στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης, των κοινωνικών και, κατά περίπτωση, των οικονομικών και άλλων δημόσιων πολιτικών, μεταξύ άλλων στον καθορισμό και την επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τη διεύρυνση του πεδίου κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων, βοηθώντας μεταξύ άλλων τους κοινωνικούς εταίρους να αποκτήσουν και να ενισχύσουν τις ικανότητές τους για αποτελεσματικές συλλογικές διαπραγματεύσεις σε όλα τα κατάλληλα επίπεδα· τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνουν τον συντονισμό των κοινωνικών εταίρων μεταξύ τους και μεταξύ αυτών των επιπέδων. Οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να ενθαρρύνονται να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις σε ζητήματα που τους αφορούν, με πλήρη σεβασμό της αυτονομίας τους και του δικαιώματος στη συλλογική δράση. Ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων είναι καθοριστικός για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ισορροπημένων λύσεων που διευκολύνουν τη δίκαιη μετάβαση προς μια οικονομία απαλλαγμένη από ανθρακούχες εκπομπές.

Κατά περίπτωση, και με βάση τις υφιστάμενες εθνικές πρακτικές, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη σχετική πείρα των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών όσον αφορά την απασχόληση και τα κοινωνικά ζητήματα.

Κατευθυντήρια γραμμή 8: Προαγωγή των ίσων ευκαιριών για όλους, προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν συμπεριληπτικές αγορές εργασίας, ανοικτές σε όλους, θεσπίζοντας αποτελεσματικά μέτρα για την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων και τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους, και ιδίως για τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες στην αγορά εργασίας, με τη δέουσα επίσης προσοχή στην περιφερειακή και εδαφική διάσταση. Θα πρέπει να διασφαλίσουν την ίση μεταχείριση όσον αφορά την απασχόληση, τη βοήθεια σε όσους αναζητούν εργασία, την κοινωνική προστασία, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, τη μακροχρόνια περίθαλψη, την εκπαίδευση και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης, ανεξαρτήτως φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εκσυγχρονίσουν τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, ώστε να παρέχουν επαρκή, ουσιαστική, αποτελεσματική και βιώσιμη κοινωνική προστασία για όλους και σε όλα τα στάδια της ζωής, με την ενθάρρυνση της κοινωνικής ένταξης και της ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας, με την παροχή κινήτρων για τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, τη στήριξη της κοινωνικής επένδυσης, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την αντιμετώπιση των ανισοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω του σχεδιασμού των συστημάτων φορολογίας και παροχών και της αξιολόγησης του διανεμητικού αντικτύπου των πολιτικών. Η συμπλήρωση των καθολικών προσεγγίσεων με στοχευμένες προσεγγίσεις θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας θα πρέπει επίσης να αποσκοπεί στη βελτίωση της ανθεκτικότητάς τους σε πολύπλευρες προκλήσεις. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στα ευάλωτα νοικοκυριά που πλήττονται από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και από το αυξανόμενο κόστος ζωής, συμπεριλαμβανομένου του κόστους της στέγασης και της ενέργειας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αντιμετωπίσουν περαιτέρω τα κενά όσον αφορά την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους υπό το πρίσμα της αύξησης των άτυπων μορφών εργασίας.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν και να ενσωματώσουν τις τρεις συνιστώσες της ενεργητικής ένταξης: επαρκής εισοδηματική στήριξη, συμπεριληπτικές αγορές εργασίας και πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες στήριξης, με σκοπό την κάλυψη των ατομικών αναγκών. Τα συστήματα κοινωνικής προστασίας θα πρέπει να διασφαλίζουν επαρκείς παροχές ελάχιστου εισοδήματος για κάθε άνθρωπο που δεν διαθέτει επαρκείς πόρους και να προωθούν την κοινωνική ένταξη μέσω της στήριξης και της ενθάρρυνσης των ατόμων να συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας και την κοινωνία, μεταξύ άλλων μέσω στοχευμένης παροχής κοινωνικών υπηρεσιών. Η διαθεσιμότητα οικονομικά προσιτής και προσβάσιμης στέγασης και ποιοτικών υπηρεσιών, όπως η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, η εξωσχολική φροντίδα, η εκπαίδευση, η κατάρτιση, η υγεία και η μακροχρόνια φροντίδα αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών. Σύμφωνα με τους πρωταρχικούς στόχους της Ένωσης και των κρατών μελών για το 2030 όσον αφορά τη μείωση της φτώχειας, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένης της φτώχειας των εργαζομένων. Η παιδική φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ιδιαίτερα με σφαιρικά και ολοκληρωμένα μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω της πλήρους εφαρμογής της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν την πρόσβαση όλων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, σε βασικές υπηρεσίες καλής ποιότητας. Για όσους έχουν ανάγκη ή βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν την πρόσβαση σε επαρκή και οικονομικά προσιτή στέγαση, μεταξύ άλλων κοινωνική στέγαση ή στεγαστική βοήθεια. Θα πρέπει να διασφαλίζουν μια καθαρή και δίκαιη ενεργειακή μετάβαση και να αντιμετωπίζουν την ενεργειακή φτώχεια ως ολοένα και πιο σημαντική μορφή φτώχειας, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, μέσω στοχευμένων μέτρων στήριξης που απευθύνονται σε νοικοκυριά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, κατά περίπτωση, να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τη χρηματοδότηση και την τεχνική υποστήριξη της ΕΕ για επενδύσεις στην κοινωνική στέγαση ή τη στεγαστική βοήθεια, την ανακαίνιση κατοικιών και τις συνοδευτικές υπηρεσίες και να αντιμετωπίσουν την επείγουσα ανάγκη για οικονομικά προσιτή και επαρκή στέγαση. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ειδικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας, σε σχέση με τις εν λόγω υπηρεσίες. Η έλλειψη στέγης θα πρέπει να αντιμετωπιστεί συγκεκριμένα με μέτρα πρόληψης και με την προώθηση της πρόσβασης σε μόνιμη στέγαση και την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν έγκαιρη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή προληπτική και θεραπευτική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και σε μακροχρόνια περίθαλψη υψηλής ποιότητας, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. Στο πλαίσιο της αυξανόμενης ζήτησης για μακροχρόνια φροντίδα, η οποία συνδέεται επίσης με τις δημογραφικές αλλαγές, τα κενά στην επάρκεια, καθώς και οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και οι κακές συνθήκες εργασίας, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Υπό το πρίσμα του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και σύμφωνα με την ενεργοποίηση της οδηγίας 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου ([1]), τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να παρέχουν επαρκές επίπεδο προστασίας στα εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία. Όσον αφορά τους ασυνόδευτους ανηλίκους, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εφαρμόζουν τα αναγκαία μέτρα. Θα πρέπει να διασφαλιστεί η πρόσβαση των εκτοπισμένων παιδιών στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και σε άλλες βασικές υπηρεσίες σύμφωνα με την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά.

([1]) Οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ L 212 της 7.8.2001, σ. 12).

Λόγω της αύξησης της μακροζωίας και των δημογραφικών αλλαγών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να κατοχυρώσουν την επάρκεια και τη βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους, παρέχοντας ίσες ευκαιρίες σε γυναίκες και άνδρες για να αποκτήσουν και να κατοχυρώσουν συνταξιοδοτικά δικαιώματα, μεταξύ άλλων μέσω συμπληρωματικών συστημάτων για τη διασφάλιση επαρκούς εισοδήματος στην τρίτη ηλικία. Οι μεταρρυθμίσεις των συνταξιοδοτικών συστημάτων θα πρέπει να στηρίζονται από πολιτικές που αποσκοπούν στη μείωση του συνταξιοδοτικού χάσματος μεταξύ των φύλων, την προώθηση της ενεργού και υγιούς γήρανσης και την παράταση του επαγγελματικού βίου, όπως με την αύξηση της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης, ιδίως με τη διευκόλυνση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και τη διασφάλιση εργασιακών συνθηκών προσαρμοσμένων στις ανάγκες των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθιερώσουν έναν εποικοδομητικό διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη και να επιτρέψουν την κατάλληλη σταδιακή εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων.